Hvor mange og hvordan skades fotgjengere i Oslo-trafikken?

- Harde fakta

InDeV og TØI seminar Trafikksikkerhet – nye metoder og ny kunnskap

14. Mai 2018

Hanne Beate Sundfør, forsker TØI

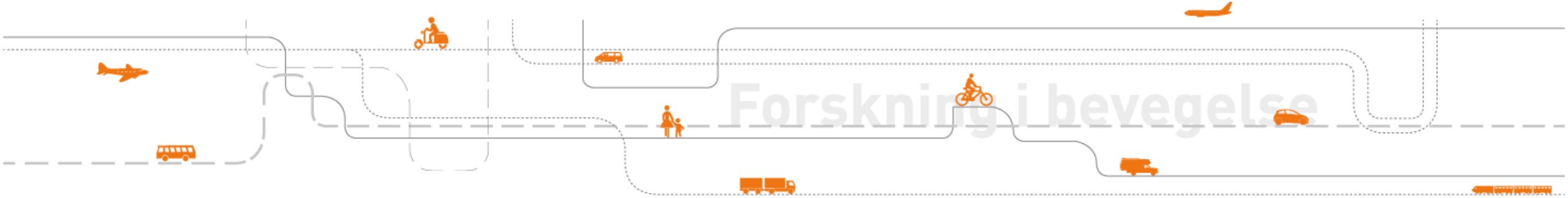

Harde fakta nummer **1**:

Harde fakta nummer **2:**

- I vinterhalvåret er det **mer enn to** fotgjengere med alvorlig skade per dag i Oslo

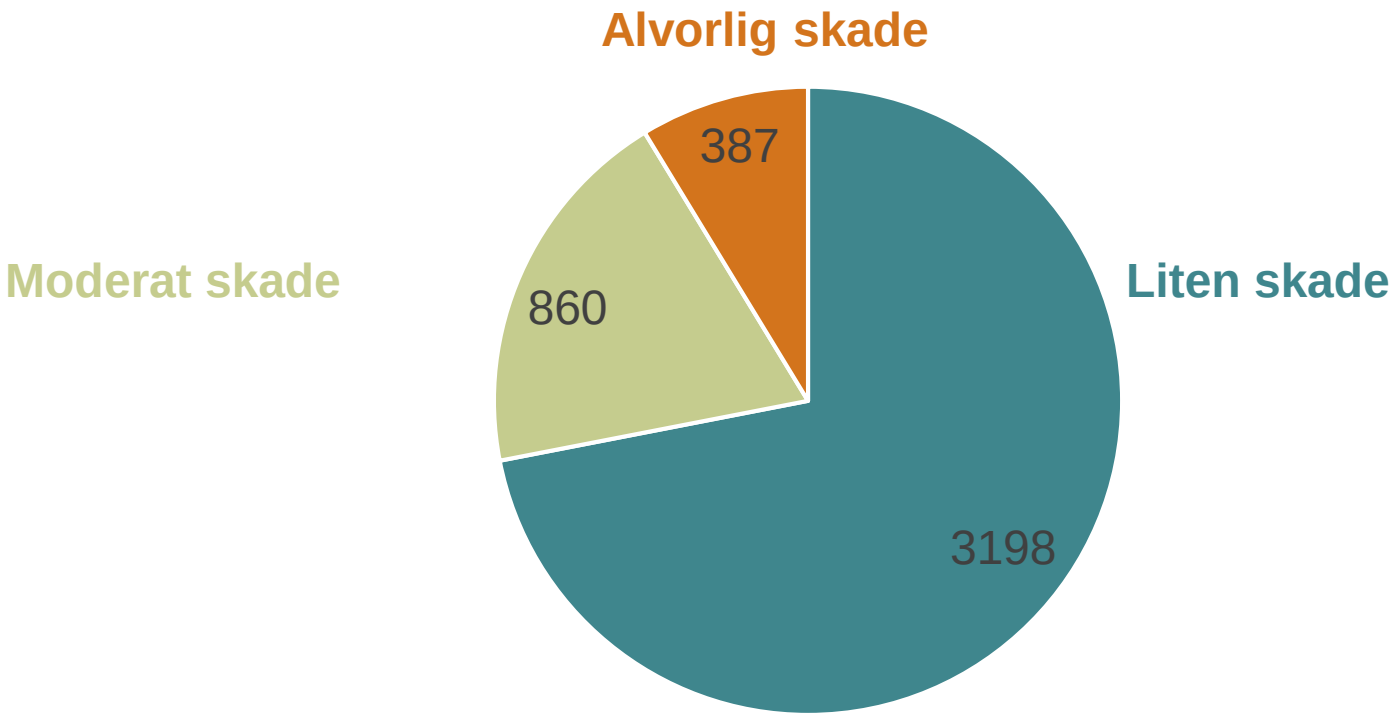

Fordelingen for hele året

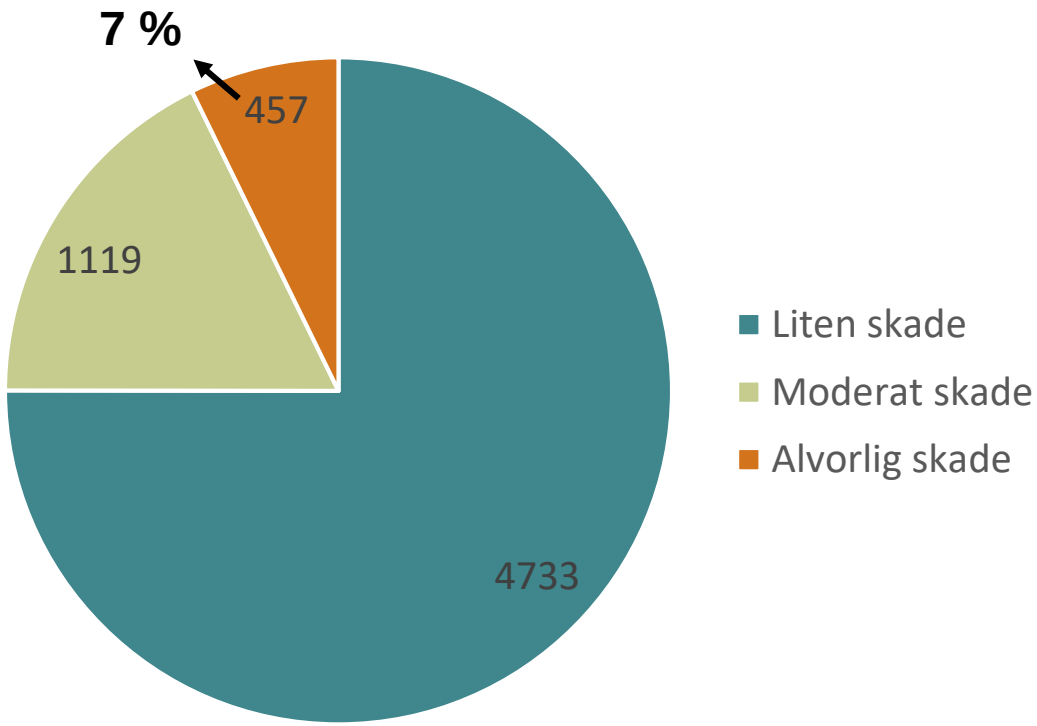

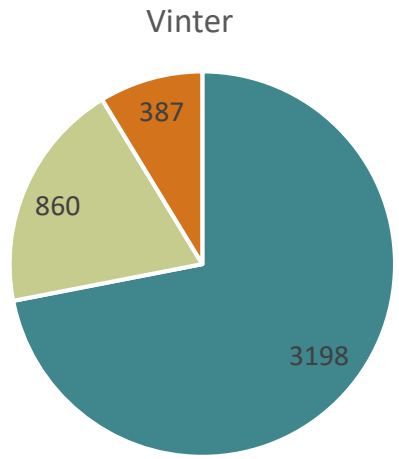

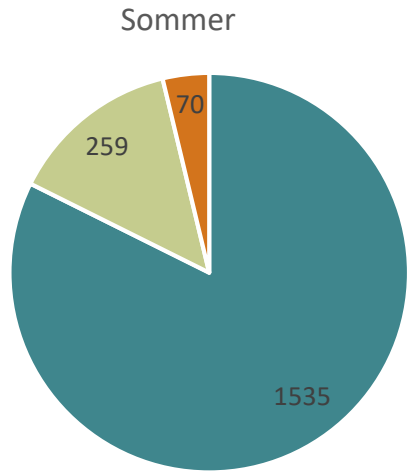

- **93** prosent av alle skadene er mindre alvorlige
- Det er **flere alvorlige skader i vinterhalvåret**

Inndeling av skadegrad

Medisin: abbreviated injury scale (AIS)

	Gradering	**Eksempel**
1	Liten skade	Mindre sårskader, mindre brudd i fingre/tær, hodeskade uten bevisstløshet
2	Moderat skade	Større sårskader, hodeskade med bevisstløshet (hjernerystelse), Brudd i nese/ribben, brudd for øvrig uten feilstilling
3	Alvorlig skade	Sårskader > 10 cm, hodeskade med > 15 minutters bevisstløshet, Brudd med feilstilling av større knokler
4	Meget alvorlig skade	Større hodeskader med knusningsbrudd, åpen brystskade, mindre blødninger i buken
5	Kritisk skade	Store hodeskader med blødning, skade av rygg/nakke med lammelser, større
6	Dødelig skade	

Medisin og myndighet

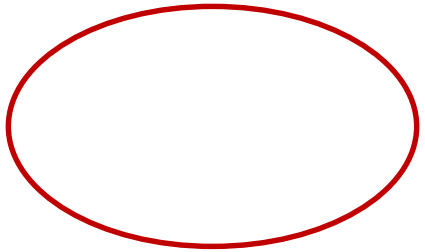

De alvorlig skadde (AIS 3+) som inngår i nullvisjonenes begrep «hardt skadde».

Harde fakta nummer **3**: **eneulykker det store flertallet**

97% er eneulykker

3% er påkjørsel/kollisjon

Harde fakta nummer **4: eneulykker blant gående er ikke å regne som en trafikkulykke**

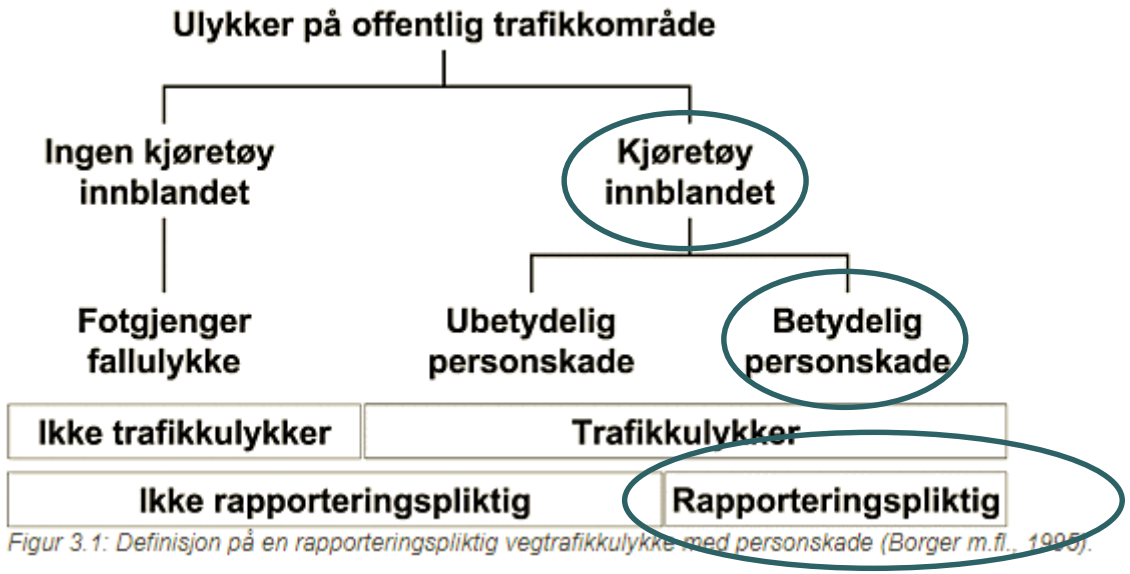

Figur 3.1: Definisjon på en rapporteringspliktig vegtrafikkulykke med personskade (Borger m.fl., 1995).

…og er derfor ikke rapportert som en trafikkulykke i offisiell statistikk

- **106** trafikkskader ifølge SSB

Legevakt

…og er derfor ikke rapportert som en trafikkulykke i offisiell statistikk

- **106** trafikkskader ifølge SSB
- **6309** fotgjengerskader i Oslo
- **5062** skader i trafikkmiljø

2016 SOMMER

Ulykker for alle til fots, utendørs, i Oslo
(Unntatt marka, skole, barnehage og boligområde/privat)

Pasientskjema for utfylling før legekonsultasjon

FYLLES UT AV SYKEPLEIER Dato: | Initialer sykepleier:
Innskrivningstidspunkt:

Fylles ut av pasienten

Skadedato:
Skadetidspunkt:

Skadested
1 Bilvei
2 Fotgjengerfelt
3 Fortau
4 Holdeplass
5 Gang-/sykkelvei
6 Trapp
7 Park
8 Annet

Presisering av skadested (veinavn, plass, park etc)

Bydelen du skadet deg

Vegdekke
1 Asfalt
2 Sementheller
3 Brostein
4 Grus
5 Annet

Skotøy/Hæl
Ingen/lav Hæl
Høy hæl

Fart
1 Sto stille
2 Gangfart
3 Løp

Årsak til fall
1 Skled
2 Snublet
3 Kollidert med noe
4 Besvimte
5 Annet (skriv i merknadsfeltet)

Beskrivelse av ulykken, hva skjedde:
Snublet i hva? Skled på hva? Kollidert med hva? Uoppmerksom? Uforsiktig?

Hensikt
1 Til/fra jobb
2 Til/fra skole
3 Mosjon
4 Handletur
5 I arbeid
6 Annet

Inntak av alkohol eller annet rusmiddel
1 Nei
2 Ja

Kontroll av lege Bruker-id: | Diag:

2016 VINTER

Ulykker for alle til fots, utendørs, i Oslo (unntatt marka)

Pasientskjema for utfylling før legekonsultasjon

FYLLES UT AV SYKEPLEIER Dato: | Initialer sykepleier:
Innskrivningstidspunkt:

Fylles ut av pasienten

Skadedato:
Skadetidspunkt:

Skadested
1 Bilvei
2 Fotgjengerfelt
3 Fortau
4 Holdeplass
5 Gang-/sykkelvei
6 Trapp
7 Boligområde, gårdsplass, privat
8 Skole/barnehage
9 Park
10 Annet

Presisering av skadested (veinavn, plass, park etc)

Bydelen du skadet deg

Vegdekke
1 Asfalt
2 Sementheller
3 Brostein
4 Grus
5 Annet

Føreforhold
1 Tørt underlag
2 Vått underlag
3 Tørr snø
4 Våt snø
5 Is
6 Snø på is

Vei-vedlikehold
1 Strødd
2 Mangelfullt strødd
3 Ikke strødd
Ikke aktuelt

Vei-vedlikehold
4 Måkt
5 Mangelfullt måkt
6 Ikke måkt
Ikke aktuelt

Fart
1 Sto stille
2 Gangfart
3 Løp

Årsak til fall
1 Skled
2 Snublet
3 Kollidert med noe
4 Besvimte
5 Annet (skriv i merknadsfeltet)

Beskrivelse av ulykken, hva skjedde:
Snublet i hva? Skled på hva? Kollidert med hva? Uoppmerksom? Uforsiktig?

Hensikt
1 Til/fra jobb
2 Til/fra skole
3 Mosjon
4 Handletur
5 I arbeid
6 Annet

Fottøy
1 Glatte sko/pensko
2 Sko med friksjonssåle/gummi
3 Joggesko/fritidssko
4 Vintersko/støvletter
5 Fottøy med brodder/pigger

Hæl
2 Ingen/lav hæl
1 Høy hæl

Inntak av alkohol eller annet rusmiddel
1 Nei
2 Ja

Kontroll av lege Bruker-id: | Diag:

itt
samferdselsforskning

Befolkning og skader i Oslo

Befolkning og skader – etter alder

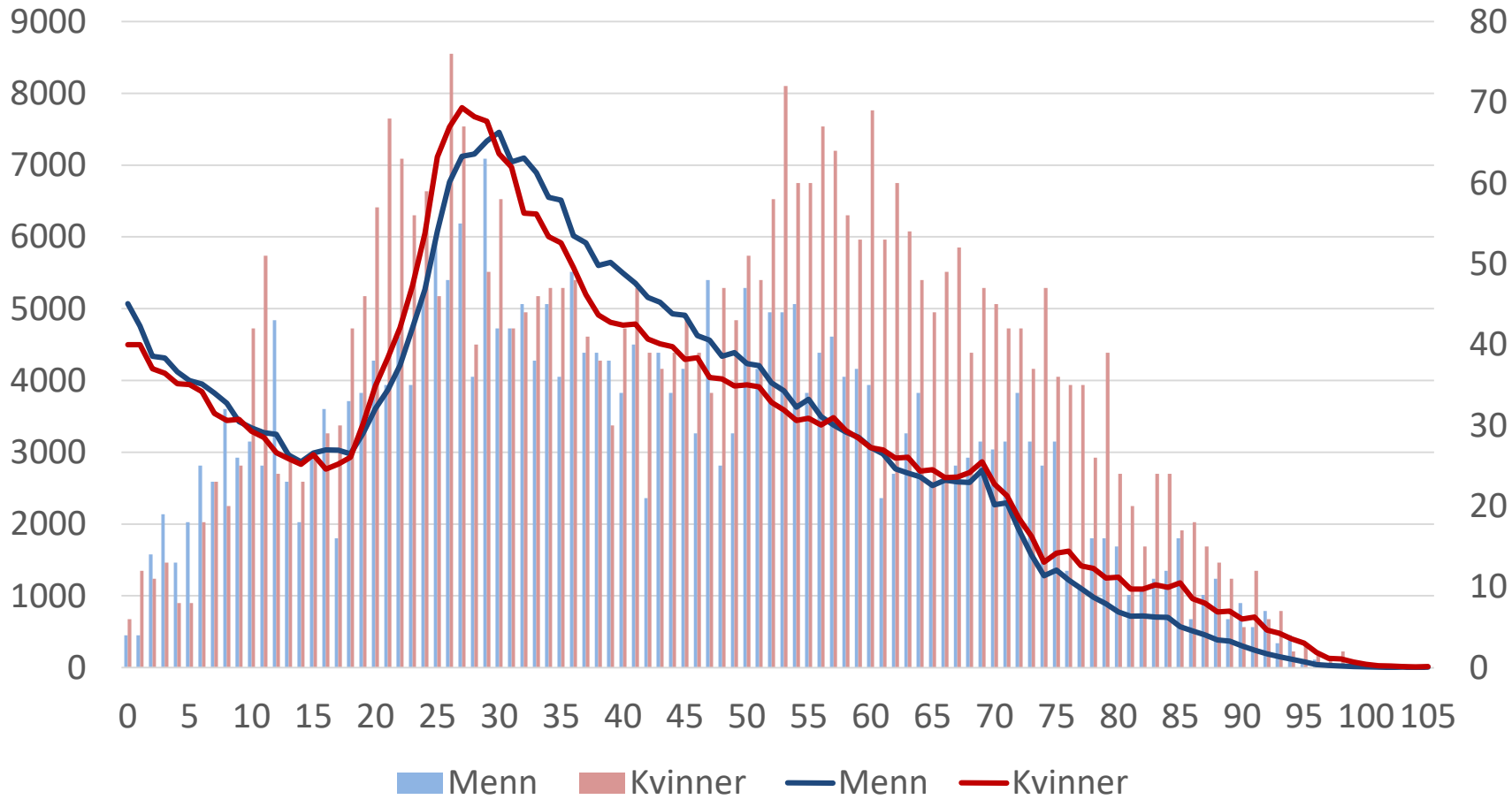

Harde fakta nummer **5: kvinner mer utsatt for skader som fotgjenger enn menn**

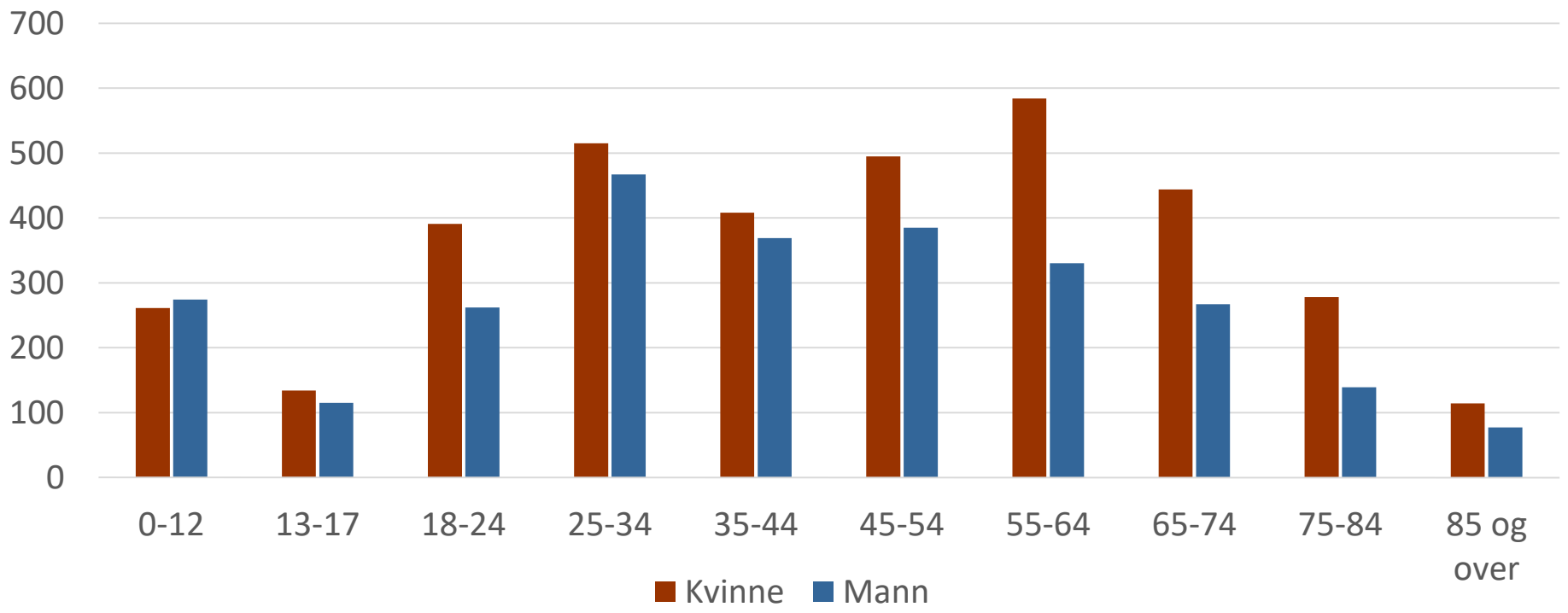

- Kvinner har (i dette datamaterialet) dobbelt så høy sannsynlighet for å bli skadet som fotgjenger enn menn

Og kjønnsforskjellen blir tydeligere ved alvorlige skader

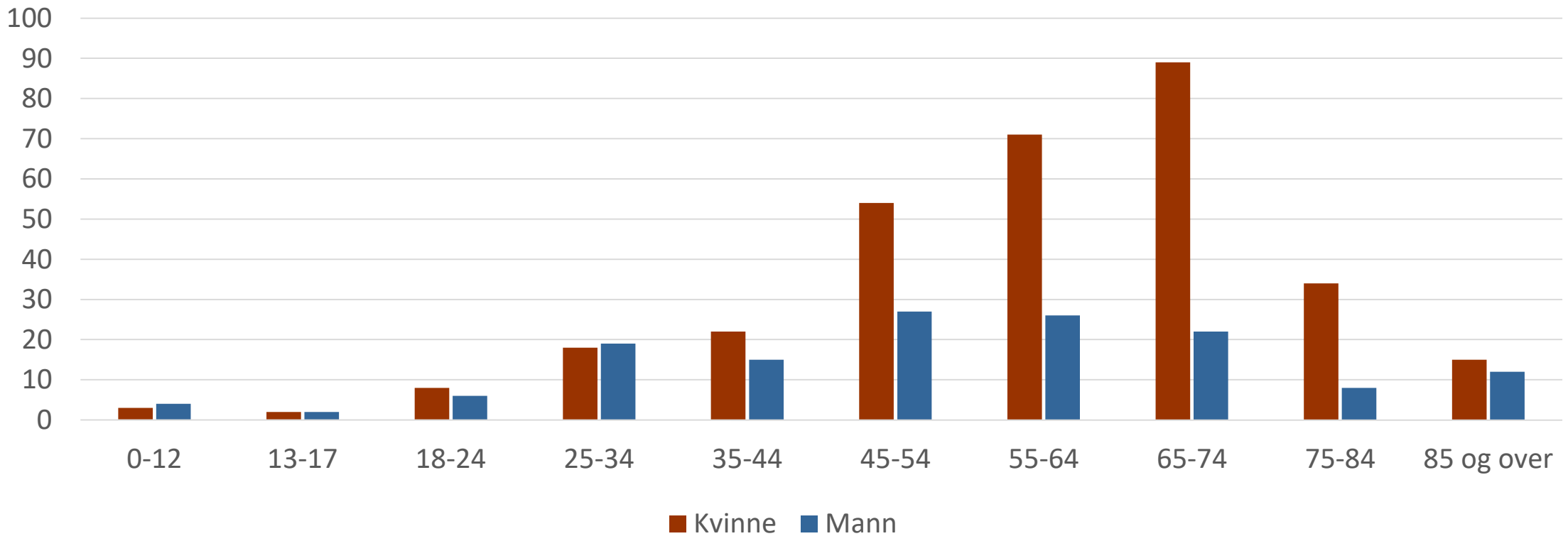

Litt mindre **harde fakta**: biomekaniske forskjeller mellom kvinner og menn?

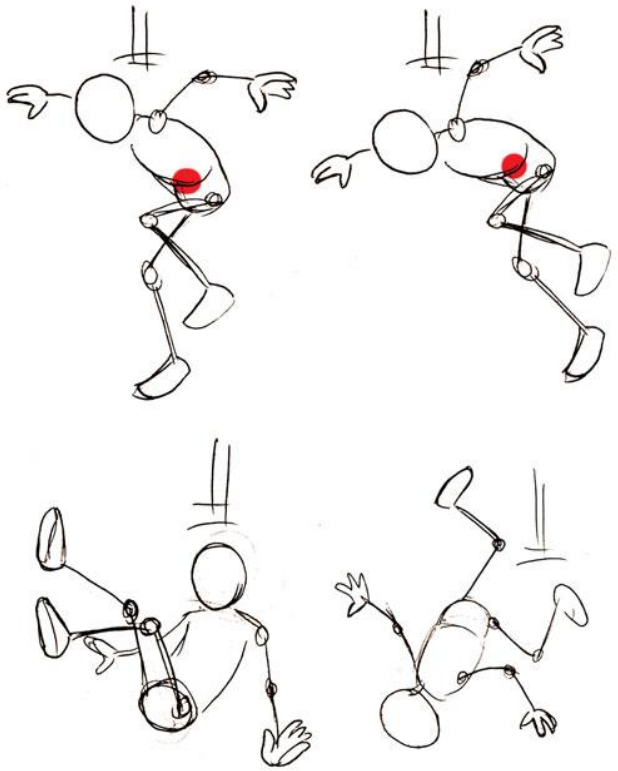

(Illustrasjon: Joumana Medlej, 2014)

Harde fakta (6) om **balanse**: opprettholde likevekten

Sensoriske system (syn, leddsans etc.) + muskelstyrke og kraft

Statisk
(i ro)

Proaktiv
(forutsigbar)

Reaktiv
(innhente)

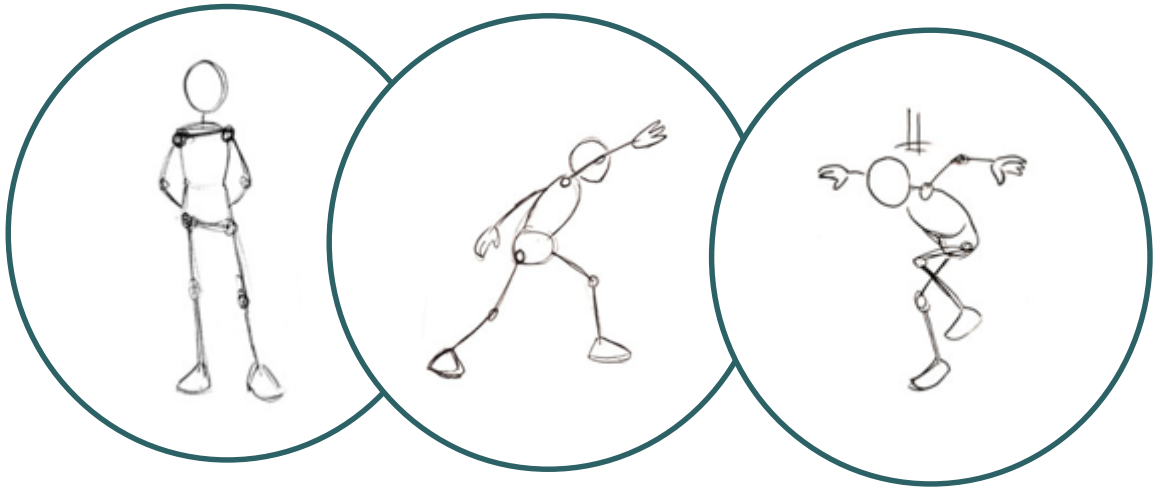

Vanskelighetsgrad

(Illustrasjonsbilder: Joumana Medlej, 2014)

Harde fakta om **balanse**: vanskeligere med alderen

1. **Mindre evne** til å hente seg inn
2. **Lavere bentetthet** og tåler derfor et fall dårlige
3. Kvinner **taper mer** muskelmasse
   + mer **benskjør**

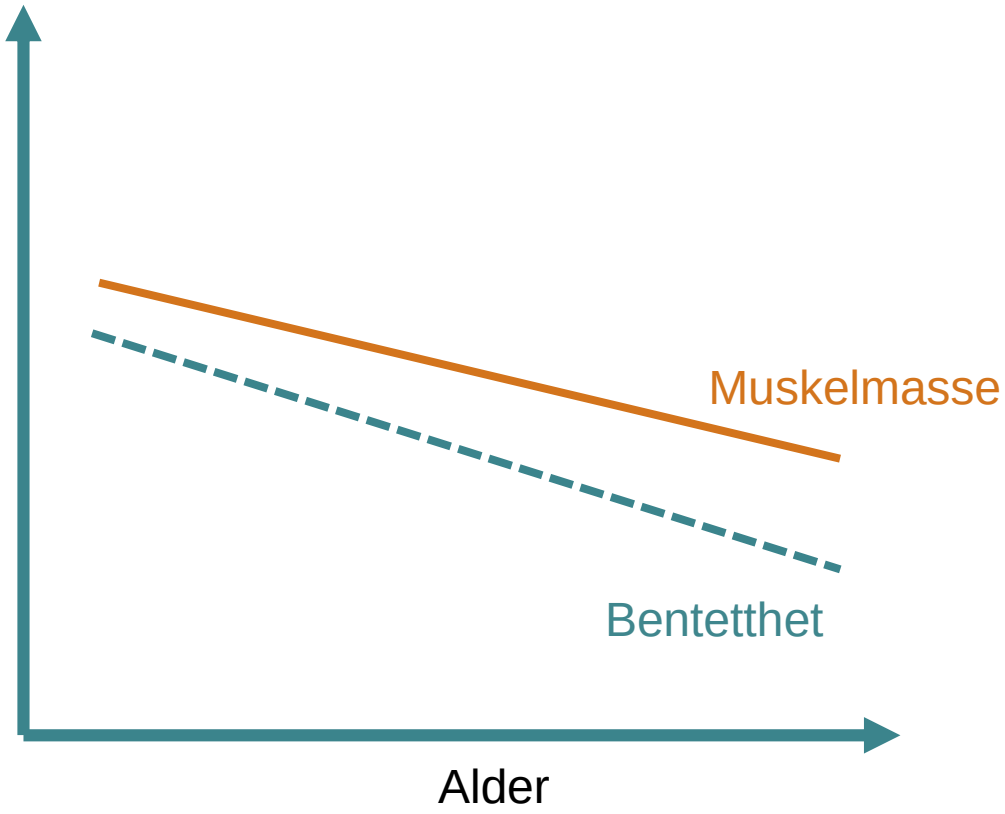

Harde fakta nummer 7 : **Det skjer flest skader der folk går mest**

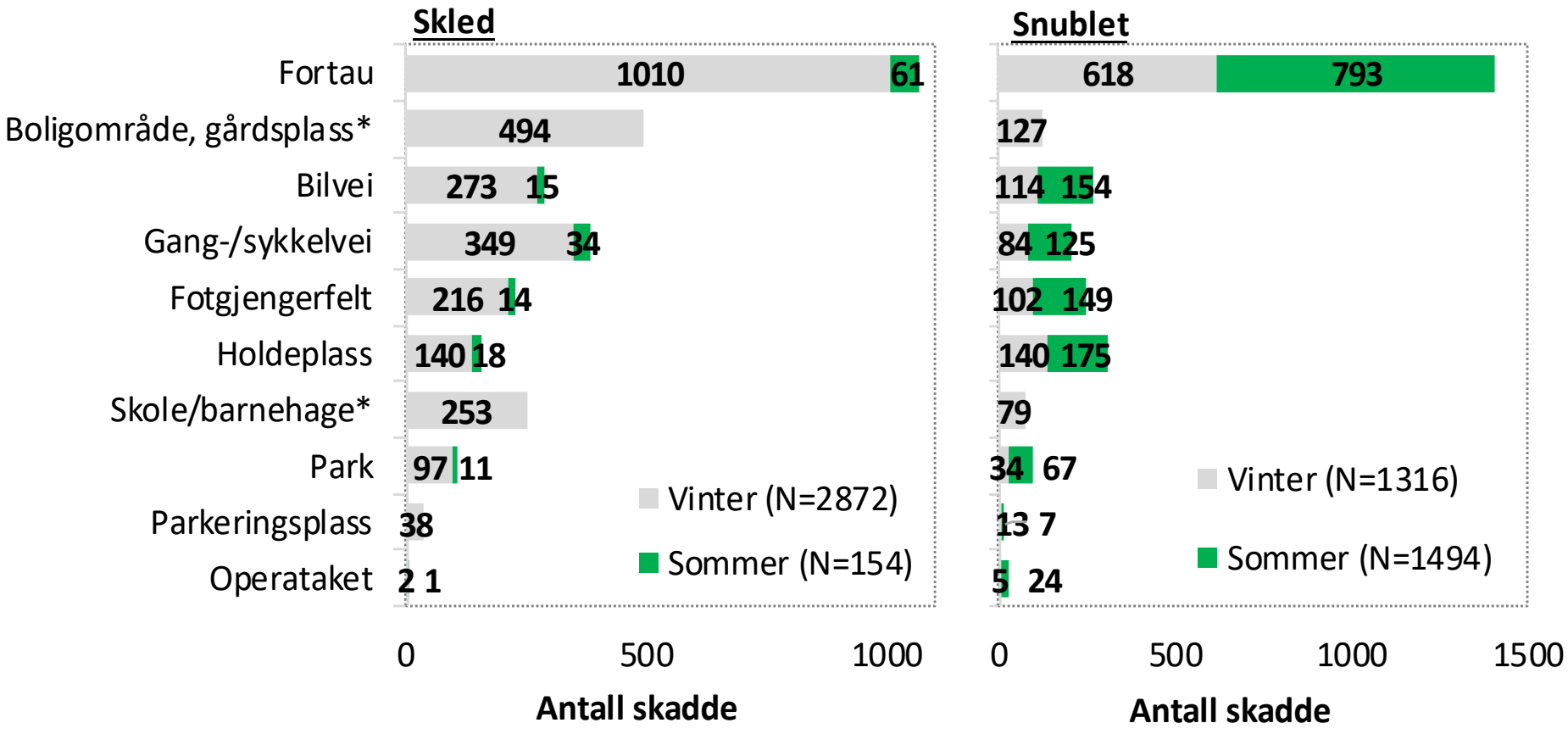

Harde fakta nummer **8**: **Hvorvidt det er strødd eller ikke har ikke betydning for alvorlighetsgrad**

Forklaringen er at datasettet kun inneholder data fra folk som er skadet

Harde fakta nummer **9: flest skader på armer og bein**

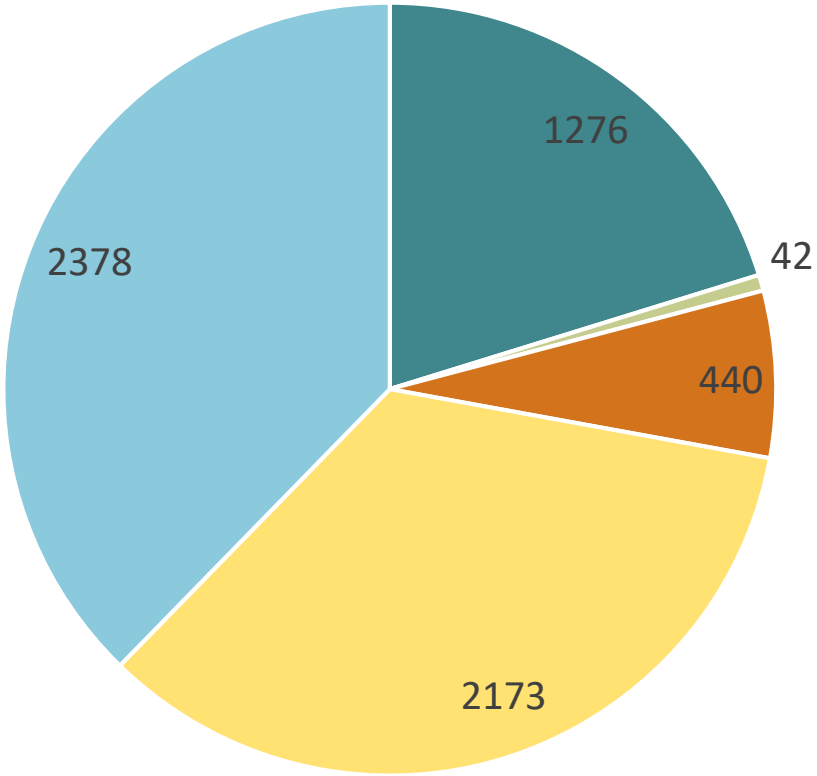

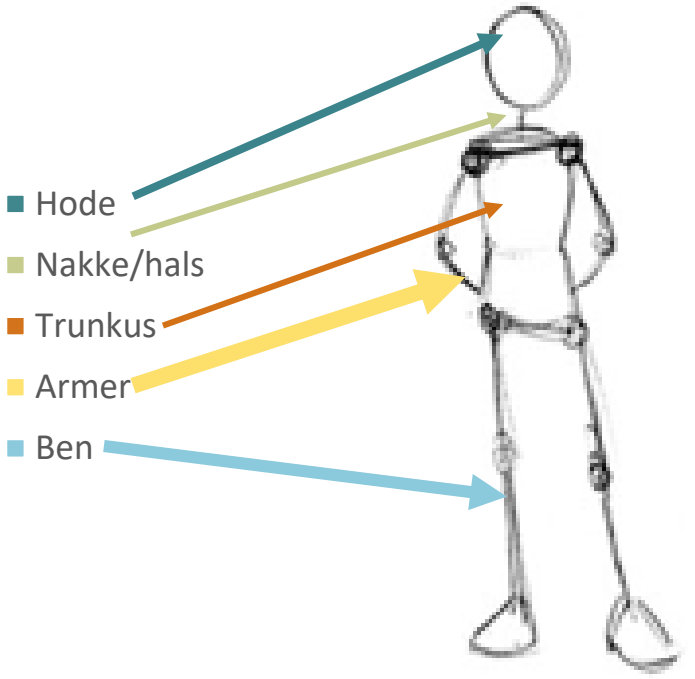

Vinter

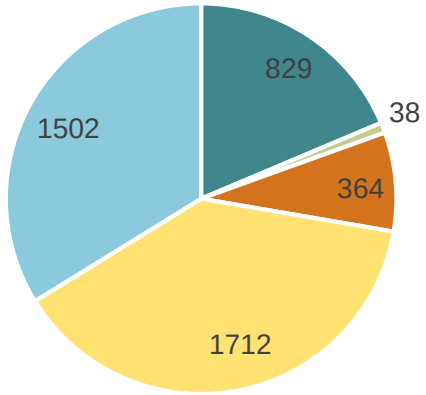

Sommer

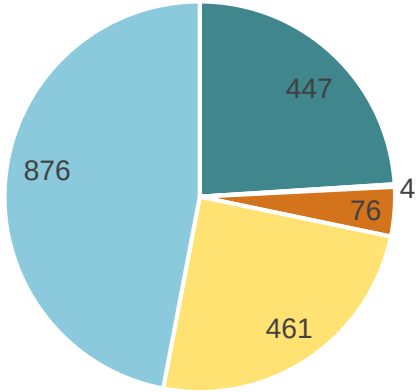

Av de **alvorligste skadene:** **63 % armer**
33 % ben
3 % hode

9 Harde fakta **oppsummert**

1.

2.

3.

4.

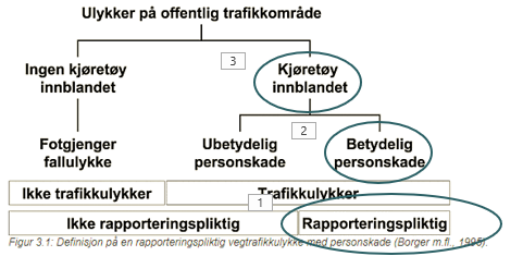

Figur 3.1: Definisjon på en rapporteringspliktig vegtrafikkulykke med personskade (Borger m.fl., 1996).

5.

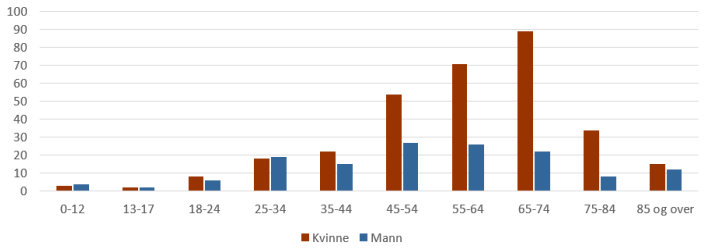

6.

7.

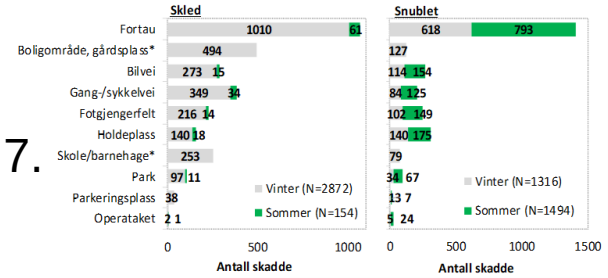

8.

9.

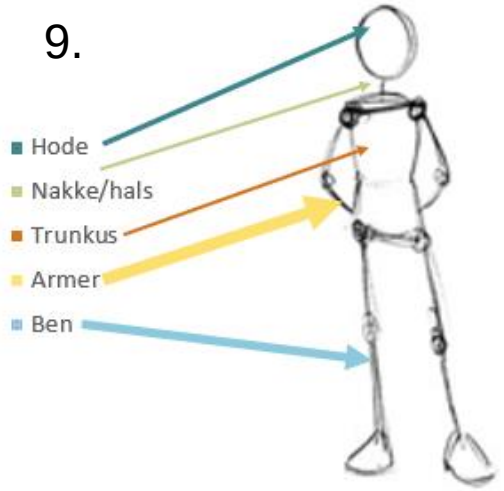

Takk for oppmerksomheten!